

TURNHOUT, DEEL VAN EEN GROTER GEHEEL

Turnhout: geografische ligging

Onze stad is sterk verweven met haar omgeving. We maken deel uit van én zijn verbonden met heel wat steden en gemeenten in onze omgeving. We zijn een belangrijke schakel in de provincie, en nemen als enige centrumstad in de Kempen een belangrijke positie in. Daarnaast zien we verbanden over onze landsgrenzen heen: met de trends in de Brabantse steden in Nederland houden we rekening.

Als we over onze leefomgeving denken, zijn er veel zaken waarvoor we buiten de stadsgrenzen moeten kijken. Rivieren, beken en kanalen stromen over grenzen heen. Landschappen lopen van de ene gemeente naar de andere en geven zo eigenheid aan de regio. Woonrends in onze stad houden verband met deze in heel Vlaanderen, en zelfs over de landsgrenzen heen. Economische activiteiten staan in verbinding met de hele wereld.

We willen ons, bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Turnhout, heel **goed bewust zijn van onze positie in een groter (ruimtelijk) geheel**. Turnhout is geen perifeer grensgebied, aan de rand van de 'stille' Kempen. Onze stad bevindt zich tussen sterke groeipolen en grijpt de kansen die haar ligging biedt.

Toch kunnen we **als stad heel wat zelf beslissen en doen!** We maken zelf beslissingen over hoe we onze ruimte inrichten. We plannen onze eigen ruimtelijke projecten en voeren ze uit. We zoeken naar de juiste woonoplossingen, met oog op de toekomstige uitdagingen. We nemen initiatieven die de inwoners ondersteunen bij hun bouwprojecten. We kunnen onze stedenbouwkundige regels evalueren en bijsturen. We staan zelf in voor veel van de voorzieningen, functies en evenementen in onze stad. We bekijken welke impact macro-trends zoals klimaatverandering op onze stad hebben, en we realiseren projecten om hierop voorbereid te zijn. We zetten in op het versterken van de open ruimte, van de grote landschappelijke gehelen rondom de stad tot en met de groene stapstenen doorheen het stadscentrum. We onderzoeken interessante manieren om ons ergoed in de kijker te zetten en klaar te stomen voor de toekomst.

Kortom: **Turnhout is in beweging!** Met het Beleidsplan Ruimte Turnhout, waaraan we momenteel nog volop bezig zijn, zoeken we **gepaste ruimtelijke antwoorden op de (soms snelle) veranderingen in onze stad**.

Turnhout: grotere beleidsmatige context

Turnhout in beweging

Turnhout is in beweging en veranderingen op ruimtelijk en demografisch vlak worden snel en duidelijk zichtbaar. Met deze Conceptnota willen we richting geven aan deze transitie en **duidelijk maken aan welke stad we willen werken**.

Het is nodig dat we deze richting bepalen, want de **stad is snel aan het veranderen**. Zowel op ruimtelijk vlak als op demografisch vlak zijn er immers heel wat **nieuwe trends** waar we rekening mee moeten houden. Dat is niet altijd gemakkelijk en brengt soms knelpunten met zich mee. Dit kunnen we onder meer zien in de cijfers uit de Stadsmonitor. Toch zien we in al deze veranderingen ook enorme kansen voor de stad van morgen.

Voor een groot deel hebben de veranderingen in Turnhout te maken met trends en processen die buiten de stad tot stand komen. **Bovenlokale en zelfs mondiale trends** hebben een weerslag op het functioneren van Turnhout, en het valt te verwachten dat dat in de toekomst nog zal toenemen. Het heeft weinig zin om te ontkennen dat we als stad deel uitmaken van een groter geheel. We houden bij het uitzetten van ons toekomstig ruimtelijk beleid dus best rekening met al deze veranderingen.

Eén van die veranderingen is bijvoorbeeld de **toenemende bevolkingsdruk vanuit grotere steden** in de brede omgeving, zoals Antwerpen, Eindhoven en Tilburg. Een andere verandering is van economische aard: de **economische clusters** (met heel wat bedrijvigheid en innovatie) van Antwerpen en de noordelijke Nederlandse steden brengen heel wat ruimtelijke vraagstukken met zich mee.

Turnhout ligt op het kruispunt tussen deze sterk groeiende en economisch expanderende steden. Turnhout zal zich dus een rol moeten aanmeten.

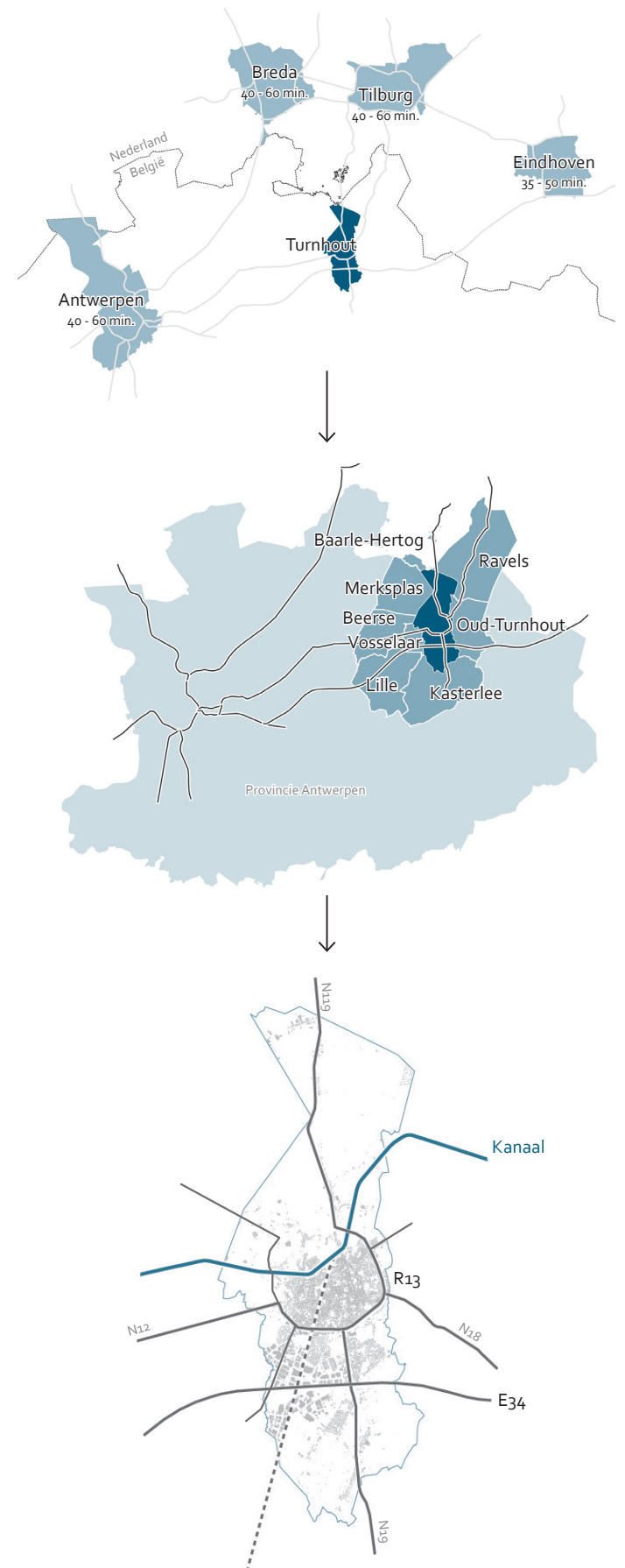
Daarnaast heeft de stad als centrumstad en als hoofdstad van de Kempen een **belangrijke voorzienende rol**. Heel wat gemeenten in de ruimere regio zijn voor diverse voorzieningen op Turnhout aangewezen. De stad functioneert in een **groter netwerk van Kempense steden en gemeenten**. Wat er beweegt in de regio heeft dus invloed op Turnhout, en vice versa. Deels vindt dit haar oorsprong in het feit dat de stad in 1976 niet fuseerde met omliggende gemeenten. Dit maakt dat de mogelijkheden om een integraal en coherent ruimtelijk beleid te voeren op grotere schaal beperkter zijn. Zeker binnen het *Daily Urban System* rond Turnhout (d.w.z. het netwerk van stad en omliggende gemeenten waarbinnen mensen zich dagelijks verplaatsen voor werk, school, zorg, winkels,... wat de band tussen de stad en haar omgeving versterkt) had dit interessant kunnen zijn. Als antwoord hierop zetten de gemeenten wel in op **sterke regionale samenwerkingen**, onder de noemer Kordia. Bij het onderzoeken van de Turnhoutse ruimte zal vaak worden verwezen naar de noodzaak om samen te (blijven) werken in de regio. Hoe kleiner het grondgebied, hoe moeilijker het is om strategische projecten uit te voeren die een antwoord bieden op macrotrends. Voor de grote ruimtelijke uitdagingen zal een regionale samenwerking essentieel blijven. Daarnaast zien we het effect van het niet-fuseren in sommige **statistieken**. Wanneer we Turnhout vergelijken met andere centrumsteden (die wel fuseerden) geeft dit soms een wat vertekend beeld. Bij die cijfers zullen we dan ook af en toe enkele voetnoten plaatsen.

Tot slot neemt de stad **voor haar eigen inwoners**

(en andere ruimtegebruikers zoals ondernemers, pendelaars, scholieren,...) uiteraard ook een prominente rol op. Turnhout ontwikkelde zich tot een **compacte woonstad** met heel wat voorzieningen en gelegen te midden van het groen. Daarbij heeft ze, door haar relatief kleine schaal, veel weg van een **15-minuten-stad**: een stad waar alle dagelijkse en essentiële voorzieningen bereikbaar zijn op 15 minuten wandelen of fietsen.

Turnhout krijgt zo verschillende rollen aangemeten die ze moet vereenzelvigen. Deze rollen bevinden zich in hoofdzaak op drie niveaus: **metropolaan, regionaal en lokaal**. Deze drie niveaus kunnen we niet volledig los van elkaar zien. Het ene niveau heeft invloed op het andere. Tegelijk moeten we toegeven dat er andere belangen spelen afhankelijk van het niveau. Op elk niveau zijn er visies, en het is een opgave om deze visies met elkaar in balans te brengen.

Het is binnen dit kader dat we het Beleidsplan Ruimte Turnhout vormgeven. Van belang hierbij is dat we duidelijk formuleren aan welke toekomst we als stad willen werken, waar we naartoe willen. De Conceptnota is een aanzet voor het beleidsplan, is nog niet de gehele visie op ruimtelijk vlak.

ILLUSTRATIE 4: Turnhout verbonden met haar bredere regio: in haar macro-context over landsgrenzen heen (boven), in de Provincie Antwerpen en binnen haar Daily Urban System (midden), en infrastructuur die Turnhout via de weg, het spoor en het water verbinden met haar ruimere omgeving (onder).